

**EL LLIBRE
DE LA SETMANA**

La insuportable veritat de Roberto Saviano

PERFIL

POC DESPRÉS DE PUBLICAR 'GOMORRA', ROBERTO SAVIANO VA SER AMENAÇAT DE MORT. DES DE LLAVORS VIU EN SECRET MENTRE CONTINUA INVESTIGANT. EL SEU ÚLTIM LLIBRE ÉS 'ZEROZERO-ZERO', SOBRE EL TRÀFIC MUNDIAL DE COCAÏNA

DAMIÀ ALOU

Decididament, la recerca obsessiva per contar tota la veritat ha acabat convertint Roberto Saviano en un monstre (com ell mateix reconeix). I és que la vida humana transcorre entre mitges veritats (a la vida personal), quarts de veritat (a la vida social), vuitens de veritat (a la vida professional) i porcions cada cop més petites de veritat a mesura que la vida de cadascú és més pública i menys privada, fins al punt que el consens amb la veritat és el que ens permet arribar a algun lloc (o no) en aquesta vida. I quan parlo de monstre, vull dir que Saviano ha pagat un preu molt alt pel seu compromís infrangible amb la veritat. Després de la publicació de *Gomorra* va ser amenaçat de mort per la màfia, i des del 2006

(quan només tenia 27 anys) viu amagat i sota protecció policial. Tampoc el va ajudar a fer amics a les altes esferes la publicació d'*Escapa't amb mi*, en què passava comptes amb la corrupció política italiana i denunciava com s'havia boicotejat una sèrie televisiva de denúncia que havia escrit per a la televisió italiana. I en les entrevistes concedides amb motiu de la publicació del llibre que ara comentem, *ZeroZeroZero*, l'hem sentit queixar-se de no tenir vida: la seva monstruositat en perseguir la veritat l'ha convertit en una monstruositat equivalent, en un buit on només hi cap la feina, la investigació, aquesta acumulació de dades i fets, fins al punt que al mateix llibre acabi dient: "Fa anys que em pregunto de què serveix informar de morts i tirotejos. Val la pena tot això? Per quin motiu? Perquè et cridin per assessorar algú? Perquè donis un curs de sis setmanes en alguna universitat, prestigiosa, si pot ser?" I no s'ho pregunta una sola vegada al llarg del llibre, sinó moltes, com un leitmotiv: "¿És culpa meva si continuo cridant i tinc la sensació que ja no hi ha ningú disposat a escoltar-me?"

De vegades, llegint aquesta mena d'informe sobre la producció, distribució, control del mercat, guerres entre càrtels i altres elements que formen l'entrellat del tràfic mundial de la cocaïna, el lector comparteix aquesta mena de dubte existencial de l'autor. I a mesura que anem llegint la vida de l'infiltrat Kiki Camarena i la seva esgarrifosa mort en ser descobert, el funcionament intern de Los Zetas, o l'extrema crueltat de les *maras* del Salvador i els seus rituals d'iniciació per als nous membres (masculins i femenins: fàcils d'imaginar), mentre ens assabentem amb sorpresa que les xarxes

ZEROZERO-ZERO
ROBERTO SAVIANO
EMPÚRIES/
ANAGRAMA
TRAD. PAU VIDAL
458 PÀG./22,90 €

més cruels no són les russes ni les colombianes, sinó les guatemalenes, i coneixem l'escola que hi ha a Curaçao, a les antigues Antilles holandeses, per aprendre a introduir-te a la panxa tots els òvuls plens de cocaïna que t'hi càpiguen (al capítol *L'Àfrica és blanca*), mentre ens sorprèn (o no) l'amplitud de l'enginy humà a l'hora de colar la cocaïna de contraban, ens preguntem de què servirà tot aquest munt d'informació que Saviano compila de vegades gairebé amb delectació.

Un fluorescent perdut

El problema de la literatura de denúncia actual (com s'ha vist en els últims anys amb la crisi econòmica), en les seves variants més o menys combatives, és que sembla com aquests fluorescents que a les pel·lícules llancen per veure la profunditat d'una fossa: van molt lluny, i arriben fins al final, però allà resten, a una fondària perduda, perquè les seves veritats no poden fer res contra aquesta construcció que ens venen com a realitat i que ens diu que val més gastar milions cada any lluitant (vanament) contra el tràfic de drogues que una cosa tan senzilla, racional i beneficiosa per a tothom com legalitzar-les. La polèmica és morta abans de néixer, i els pares de família prefereixen l'adoctrinament antidroga que lluitar perquè els fills sàpiguen el que prenen.

És estrany, l'últim Saviano: els capítols informatius s'alternen amb altres de pseudoliteraris (hi ha fins tot un poema) d'un to entre apocalíptic i desenganyat. De vegades hi trobem a faltar una mica menys de detall, una visió més de conjunt, dels motius que fan que aquesta proliferació de delinqüents –algun de llegendari– es lliuri a una vida boja, breu i fulgurant com un esclat. ♦♦

LES VERITATS QUE MOSTRA LA LITERATURA DE DENÚNCIA NO PODEN FER RES CONTRA LA CONSTRUCCIÓ QUE ENS VENEN COM A REALITAT

FRANCESC MELCION

EL SECRET DE ...

Ray Loriga

Assisteixo a la presentació a Barcelona de l'última novel·la de Ray Loriga esperant-me una astracanada rere l'altra. Ho dono per fet: l'escriptor és referent de la generació perduda de la literatura espanyola, joves eters passats de rosca, això sí, ben vius intel·lectualment. Que la cosa sortirà de mare encara és més previsible perquè presenta una novel·la sobre tràfic de drogues, *Za Za, emperador de Ibiza* (Alfaguara). Malgrat aquestes referències, l'acte va ser d'allò més normal, avorrit fins i tot. Loriga, però,

va deixar pinzellades de la seva enriquidora vida. Per exemple, va dir, com si parlés d'un desconegut, que és amic d'un tal Barry Gifford. Gifford és un poeta i novel·lista nord-americà de prestigi, conegut també per ser el guionista de dues pel·lícules de culte –cadascuna en el seu gènere: *Carretera perduda*, de David Lynch, i *Perdita Durango*, d'Alex de la Iglesia.

Loriga va explicar que el 1998, en una roda de premsa conjunta que van fer Gifford i ell a Anglaterra, un periodista va preguntar-li com és que s'atrevia a provar el gènere *ro-*

ad movie en literatura, si és genuïnament americà. El periodista preguntava per *Caidos del cielo*, una de les primeres novel·les de Loriga, sobre adolescents criminals que fugen. Gifford va agafar el micròfon i va respondre ell: "Escolti, la primera *road movie* és el Quixot. Per tant, res de gènere americà".

Za za és el nom del millor estupefaent al·lucinogen que s'hagi elaborat mai. És un petit homenatge de Loriga a dos dels seus mites: l'actriu Zsa Zsa Gabor i Joe Zasa, un mafiós que apareix a la pel·lícula *El Padrino III*. Loriga va adme-

CRISTIAN SEGURA

L'AUTOR ÉS AMIC DE BARRY GIFFORD I ASSEGURA QUE LES DROGUES SÓN COSA DEL PASSAT

tre aspectes personals, com que en veritat és "pompós i emotiu", tot el contrari de la seva imatge de tipus dur. Al final de l'acte, a la llibreria La Central, va aparèixer el Loriga que esperava, fent comentaris sobre els anys d'experiències excessives amb les drogues. Va assegurar que això ja és cosa del passat i va deixar una frase per a la posteritat, una sentència de coneixedor de la matèria: "Un drogoaddicte és com un jugador de futbol: té deu anys bons i després el que li queda és arrossegar-se pel camp. Això és el que em va passar a mi". ♦♦